

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

4 Illicito prolem coitu quærat sibi nullus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

honestam causam quis infamiat. Unde & Xistus in sententia: [Adulter est, inquit, in suam uxorem amator adentior.] In aliena quippe uxore omnis a mor turpis est, in sua minus. Sapiens vir iudicio debet amare conjugem, non affectu. Rege impetus voluptatis, nec præcepta feretur in coitum. Nihil est foedius, quam uxorem amare, quasi adulteram. Certo, qui dicunt se causa reip. & generis humani uxoribus jungi, & filios & procreare, imitentur saltem peccades, & postquam venter uxoris intrumuerit, non perdant filios, nec amatores se uxoris exhibeant, sed maritos.

C. III. ¶ Abraham non est rous adulteri, qui uxore uxore filios ex ancilla suscepit. Unde Ambrosius scribit in libro de Patriarchis, lib. de Abraham. c. 4.

¶ Igitur a Sara h ad Abraham: [Ecce conclusit me.] Dominus, ut non pariam; intra ergo ad ancillam veni, ut filium facias ex illa.] Et ita factum est. Sed consideremus primam, quia Abraham ante legem Moyse, & ante Evangelium fuit, nondum interdictum adulterii videbatur. Peccata criminis ex tempore legis est, quæ antea inchoavit. Nec ante legem illa rei damnatio est, sed ex lege. Non ergo in legem commisit Abraham, sed legem prævenit. Deus in paradiso conjugium instituerat, non adulterium damnaverat. Et infra. ¶ Habet primam d Abraham defensionem. Secunda illi est, quod non ardore aliquo vagæ succensus libidinis, non perulantis formæ captus decore, ancillæ concubina conjugalem possiduit torum, sed studio quærendæ posteritatis, & propagandæ sobolis. Adhuc post illius raritas erat generis humani: erat etiam religio, ne quis non reddidisset debitum videretur. Denique & Loth sancti filix hanc causam quærendæ posteritatis habuerunt, ne genus deficeret humanum: & ideo publici muneris gratia privatam culpam quæritur.

C. IV. ¶ Quod præter legitimam uxorem concubitus, adulteri crimine damnatur.

In eodem libro, & cap. ¶ Nemo blanditur sibi de legibus hominum. Omnia hæc sunt adulterium est: nec viro licet, quod mulieri non licet. Eadem a viro, que ab uxore debentur sibi. Quidquid in ea, que non fit legitima uxore, commissum fuerit, adulteri crimine damnatur. Et in eodem lib. cap. 7. ¶ Nalli licet scire mulierem præter uxorem: ideo conjugii tibi datum est, ne in aliquam incidas, & cum aliena muliere delinquas. & postquam. ¶ Tolerabilior est, si lateat culpa, quam si culpa asseratur auctoritas. Nec hoc solum est adulterium, cum aliena peccare conjugem, sed omne, quod non habet uxorem conjugem. Tamen locus iste docet, gratiam non esse, ubi celebrati conjugii iura temerantur, & contra prætor solvitur. Ideoque cum prætenderet A. Kimmelch. h. quod uxorem alienam esse ignoraverit, quomodo foret esse viripse suam dixerat, respondit ei Dominus. [Et ego cognovi, quoniam puro corde fecisti hoc, & peccasti tibi, ut non peccares in me: propter hoc non sum passus te tangere eam.] Cognoscimus velut prætorum, custodientem conjugii esse Deum, qui non ponatur alienam torum pollutat: & si quis fecerit, eum peccare in Deum, cuius legem violat, & gratiam solvat. Et ideo, quis in Deum peccat, sacramenti cœlestis amittit confortum.

C. V. ¶ Nihil est foedius, quam uxorem amare, quasi adulteram.

Item Hieronymus contra Iovinianum, lib. 1. ¶ Nihil est quidem amoris honesta erat, sed magnitudinem. ¶ Nihil autem interest, quam ex

honestam causam quis infamiat. Unde & Xistus in sententia: [Adulter est, inquit, in suam uxorem amator adentior.] In aliena quippe uxore omnis a mor turpis est, in sua minus. Sapiens vir iudicio debet amare conjugem, non affectu. Rege impetus voluptatis, nec præcepta feretur in coitum. Nihil est foedius, quam uxorem amare, quasi adulteram. Certo, qui dicunt se causa reip. & generis humani uxoribus jungi, & filios & procreare, imitentur saltem peccades, & postquam venter uxoris intrumuerit, non perdant filios, nec amatores se uxoris exhibeant, sed maritos.

C. VI. ¶ Originalis castitas non profertur conjugis Abrahæ. Item lib. 3.

¶ Vis e ignorat sub altera dispensatione Dei omnes Qretro sanctos ejusdem fuisse meriti, cujus nunc sunt Christiani? Quomodo ante Abraham placuit in conjugio, sic nunc virgines placent in perpetua castitate. Servivit ille legi, & tempori suo: Ierimus & nos Evangelio, & tempori nostro, in quos fines saculorum decurrerunt.

C. VII. ¶ Patriarcha non concupiscencia explenda libidinibus, sed castitate se posse placere habebat uxores. Item Augustinus i. lib. 27. contra Faustinos, c. 47. & 48.

¶ Bicitur e Jacob quatuor uxores: quod, quando mos erat, crimen non erat. Sicut a Patriarchæ conjugibus excipientibus semen suum miscabantur non concupiscencia percipiendæ voluptatis, sed providentia propagandæ successione: sic Apostoli auditoribus admirantibus doctrinam suam condelectabantur, non aviditate consequendæ laudis, sed charitate seminandæ veritatis.

1. ¶ Augustinus] Repostum est ex omnibus vestigiis, cum in vulgatis legatur, Ambrosius.

2. ¶ Sicut Patriarchæ] Apud B. Augustinum diversus est verborum ordo. Sicut Apostoli, inquit, auditoribus admirantibus doctrinam suam condelectabantur, non aviditate consequendæ laudis, sed charitate seminandæ veritatis, ita Patriarchæ, &c.

C. VIII. ¶ Satius est, absque liberis defungi, quam ex illicito concubitu stirpem quæere.

Item Augustinus de bono conjugali, c. 16. ¶ Sicut satius f. est mori fame, quam idolothytie ps vesci, ita satius est defungi sine liberis, quam ex illicito coitu stirpem quæere. Unde enimque autem nascantur homines, si parentum vitia non sententur, & Deum recte colant, honesti & salvi erunt. Semen enim hominis ex qualicunque homine, Dei creatura est: & eo male utentibus male erit, non ipsum aliquando malum erit.

C. IX. ¶ Ex ancilla filii non sunt querendi.

Item Ambrosius in sermone de S. Joanne, qui se vocavit: [Diximus superiore Dominica.] non. 65.

¶ Dicit aliquis, g. uxorem non habeo, ideo ancillam mihi sociavi. Audi quid dicat scriptura b ad Abraham: [Ejice ancillam & filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ.] Si igitur ancilla filius hæres non est, ergo nec filius est. Cur autem queritur tale conjugium, de quo susceptus filius nec successione possit hæres esse, nec sanguinis? Nec enim habere potest hereditatis confortium, qui non habet originis privilegium. Cur, inquam, queritur tale con-

a Idem lib. 6. in cap. 18. Exechiel. b al. liberis tollere. orig. c Sentent. 4. dist. 33. d 1. Corinth. 20. e Sentent. 4. dist. 33. f Sent. 4. dist. 33. in fin. sup. dist. 36. unde dicitur. g Ivo p. 1. c. 39. h Gen. 21. Gal. 4.

